

nooit meer zeker?

**Tony Vanderheyden
& Marc Buelens**

nooit meer zeker

**hoe onzekerheid
ons leven kleurt**

P E L C K M A N S

© 2026, Tony Vanderheyden & Marc Buelens
en Pelckmans Uitgevers nv
pelckmans.be
Brasschaatsteenweg 308, 2920 Kalmthout, België

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, op welke wijze ook, zonder de uitdrukkelijke voorafgaande en schriftelijke toestemming van de uitgever, behalve in geval van wettelijke uitzondering. Informatie over kopieerrechten en de wetgeving met betrekking tot de reproductie vindt u op www.reprobel.be. Tekst- en datamining van (delen van) deze uitgave is uitdrukkelijk niet toegestaan.

All rights reserved, including those for text and data mining, AI training and similar technologies. No part of this book may be reproduced, stored or made public by any means whatsoever, whether electronic or mechanical, without prior permission in writing from the publisher.

Omslagontwerp: Armée de Verre Bookdesign
Vormgeving: www.intertext.be

D/2026/0055/85
ISBN 978 94 6530 163 1
NUR 735
THEMA VSPQ, QDX

Ook verkrijgbaar als:
E-book: ISBN 978 94 6530 284 3

pelckmans.be

facebook.com/pelckmans.be

instagram.com/pelckmans.be

nooitmeerzeker.com

Inhoud

Wat je in de hand hebt 7

Overzicht 11

- 1 Onzekerheden. Hangen antwoorden ergens in de lucht? 15
 - 2 De verleidingen van de pseudo-zekerheid 33
 - 3 Het leven is wat je overkomt terwijl je druk bezig bent andere plannen te maken 41
 - 4 Het leven als een spel vol onzekerheden 53
 - 5 Onzekerheid: macht, en vooral machteloosheid 71
 - 6 Ons brein is een voorspellingsmachine 83
 - 7 Ode aan onze nieuwsgierigheid 99
 - 8 Een zeker einde 111
- Onze bronnen 127

*‘Als je precies weet wat je gaat doen,
wat heeft het dan nog voor zin om het te doen?’*

— citaat vaak toegeschreven
aan P. Picasso, maar dat is niet zeker.

Beluister de Nooit meer zeker?-
afspeellijst via deze QR-code:

Wat je in de hand hebt

Alles verandert. Mode, trends, jobs, straten, winkels, regels, premies, subsidies, reglementen. Niet genoeg voorbeelden? Opleidingen, het klimaat, bedrijven, prijzen, energievoorzieningen. Of maak jij je eerder zorgen over politieke beslissingen, oorlog, ongelijkheden, je pensioen, je gezondheid, het treinschema, de toekomst (van je kinderen)? Alles verandert, en ook nog eens snel. Alles verandert en dat geeft onzekerheden.

Dit boek nodigt je uit om een verkenningstocht te ondernemen naar hoe we omgaan met onzekerheid, langs een verzameling observaties, feiten en studies, met vele vragen en iets minder antwoorden.

Wat je niet in de hand hebt, is een stappenplan richting gemoedsrust. Je hoeft niets te *omarmen* en je hoeft jezelf al zeker niet heruit te vinden. Wat je wél mag verwachten: een bedachtzaam parcours, zorgvuldig samengesteld rond een ervaring die ons allemaal raakt – onzekerheid.

Dit is geen losbladig werkje. De volgorde is deel van ons verhaal en dus een tip: lees het boek van voren naar achteren. Niet omdat het een thriller is met een spectaculaire ontknoping, maar omdat elk hoofdstuk aansluit op wat eraan voorafgaat – en iets voorbereidt van wat nog komt.

Wat door het boek heen blijft opduiken, zijn vier rode draden.

Een eerste draad is de emotie. Onzekerheid wordt vaak voorgesteld als iets puur rationeels – een tijdelijk niet-weten. Maar zoals je zult merken: we vóelen onzekerheid minstens zo vaak als we ze denken. Soms onderhuids, soms allesoverheersend. Soms verlammend, soms opwindend. Een onduidelijke uitslag, een lastige verandering, een onverwacht compliment, een fluistering in de wachtzaal: allemaal gezichten van dezelfde bron.

Een tweede draad: onze hopeloze pogingen tot beheersing. We bouwen systemen, rituelen, modellen, verhaallijnen. We plannen en herplannen, stellen lijstjes op, stellen verwachtingen bij. En wanneer die strategieën niet werken, proberen we het opnieuw – of gooien alles overboord. Dit boek is mild voor die pogingen, maar kijkt ook nieuwsgierig naar wat erachter schuilt. De mens leeft in paradoxen, niet in zekerheden. We verlangen tegelijk naar controle én overgave, naar houvast én avontuur. De zekerheid van vandaag is de onzekerheid van morgen.

Een derde draad: onzekerheid als bron. Zonder onzekerheid geen verlangen, geen spel, geen ontdekking. Geen cliffhanger, geen misstap, geen groei pijn. Zonder onzekerheid geen verrassend gesprek, geen kunst, geen experiment. Het ongemak is soms lastig, maar al even vaak meer dan de moeite waard.

En een vierde rode of gouden draad: onze nieuwsgierigheid. Nieuwsgierigheid is geen luxe, geen hobby voor wetenschappers of kinderen met een vergrootglas. Het is vaak een noodzakelijke manier van leven. Wie nieuwsgierig is, leeft met vragen zonder meteen naar zekerheid te grijpen. Nieuwsgierigheid leidt niet altijd tot antwoorden, wel tot verwondering. Nieuwsgierige mensen luisteren langer, nuan-

ceren probleemstellingen, kijken beter, verfijnen hun vragen en vragen door. Ze verdragen beter wat ze nog niet weten. In een wereld vol meningen zoekt nieuwsgierigheid naar stabiele feiten, valide inzichten en naar wat er nog niet gedacht is.

Onze tocht verkent uiteenlopende domeinen: van bijgeloof tot macht, van het voorspellende brein tot speltheorie, van afscheid tot overmoed. De toon is licht, soms ironisch, vaak verhalend. Er wordt geobserveerd, niet geoordeeld. Af en toe valt er iets te glimlachen. En, wie weet, leiden sommige ideeën tot een gedachte die blijft hangen.

Overzicht

Hoofdstuk 1. Onzekerheden.

Hangen antwoorden ergens in de lucht?

Onzekerheid is een wind die alle kanten uit waait, raakt onze hoop, en slaat dan weer om in vrees. We denken te weten, en dan twijfelen we weer. Onzekerheid is positief, we zoeken het onbekende op, dan weer negatief, we zien verlies voor ons opdoemen. Onzekerheid is een intense emotie (een wachtzaal oncologie), en is tegelijkertijd een intense cognitie, we starten een speurtocht naar kennis, naar rationeel houvast.

Hoofdstuk 2. De verleidingen van de pseudozekerheid

We klampen ons vast aan bijgeloof, bezweringen, rages, van horen zeggen, modes, rituelen, charismatische leiders. We bewandelen weinig rationele wegen, vooral als onzekerheid ons schijnbaar onafwendbare verlies toont. We volgen de sirenezangen van de illusie van controle, vooral op die gebieden die toch niet te controleren zijn.

Hoofdstuk 3. Het leven is wat je overkomt terwijl je druk bezig bent andere plannen te maken

Terwijl we volop checken of dit citaat wel degelijk van John Lennon komt en niet van Allen Saunders, vergeten we misschien te werken aan wat echt belangrijk is. Waar ligt het onderscheid tussen volharding en koppigheid, tussen obstinaat doelen nastreven die je beter niet zou nastreven en je ambities waarmaken? Waar kunnen we beter niet plannen en waar wel? Wat hebben we in de hand en wat vloeit tussen onze vingers weg? Waar schuilt de kracht van onzekerheid? Wanneer vergeten we de vruchten van onzekerheid te plukken, net omdat we druk bezig zijn ons te wapenen tegen het onzekere?

Hoofdstuk 4. Het leven als een spel vol onzekerheden

De menselijke beschaving dankt haar ontwikkeling voor een groot deel aan het veelvuldig spelen (Johan Huizinga). Onlinegaming is big business. Een nieuwe generatie filosofen heeft zich gebogen over de bronnen van onzekerheid die maken dat eerst kinderen, dan tieners, vervolgens volwassenen en binnenkort senioren verslaafd raken aan spelen. Welke geheimen ‘spelen’ hier op de achtergrond en leveren deze inzichten een nieuwe verfrissende kijk op onzekerheid?

Hoofdstuk 5. Onzekerheid: macht, en vooral machteloosheid

Onzekerheid is zoals macht, je ziet het overal. Geen enkele visie op onzekerheid is volledig als je niet beseft hoe macht met onzekerheid omgaat. Macht